

Agronoom Johannes VÖRK :

TAIMEKASVATUS — SEE ON VUNDAMENT,

millele toetuvad Ed. Vilde nimelises kolhoosis teised tähtsamad tootmisharud: veise-, sea- ja linnukasvatus, karusloomafarm jne. Lähtudes nimetatud tõsiasjast oleme püstitanud eesmärgi viia taimekasvatus seitseaastaku lõpuks kindlale alusele. Tähelepanu keskpunktis on seejuures teraviljamajanduse edasine arendamine, et riigile müügi ülesande täitmise kõrval toota oma vahenditega ühismajandi küllaltki mitmepalgelise vajaduse rahuldamiseks võimalikult rohkem jõusööta.

Üheks teraviljatoodangu suurendamise teeks on kultuuride kasvupinna laiendamine. Kuigi jäätmaad Ed. Vilde nimelises kolhoosis on kõik üles haritud, on meil vanade sөөtide näol siiski olemas veel mõningaid reserve. Tänavuseks harisime täiendavalt üles veel 22,3 ha sөөti, mistõttu võime sel aastal võtta tera- ja kaunviljade alla üle 700 ha. Seitseaastaku lõpuks tõuseb see arv 800-ni, millelega esialgu piirdumeagi.

Teiseks tähtsaks abinõuks on meil külvikorras kasvatatavate kultuuride vahekorra korrigeerimine. Kui praegu on Ed. Vilde nimelises ühismajandis põllukultuuride üldpindalast teraviljade all ligikaudu 35%, siis seitseaastaku lõpuks suureneb see protsent 42-ni.

Teraviljakultuuride senise vahekorra parandamisel toetume oma kogemustele. Need kõnelevad odra ja herne kasuks. Odrasaak on juba aastaid olnud majandi keskmisest hulga kõrgem. 1960. a. näiteks saime teravilja keskmiselt 16,2 ts ha-lt, seejuures otra 22 ts ja herne 18 ts ha-lt.

vahendiks on siin muidugi turvas. Ed. Vilde nimelises kolhoosis on valmistatud 10 000 tonni mineraalväetiste-turbamulla komposti. Lehtse turbatööstusest ostisime tänavu 3000 tonni freesturvast allapanuks.

Orgaaniliste väetiste vähesust oleme püüdnud leevendada sellega, et kasvatame igal aastal vähemalt 150 ha mesikat, mille esimese niiduse teeme siloks ja ädala künname sisse haljasväetiseks.

Paari tseentneri võrra enamsaaki hektarilt annab heakvaliteediline seemnematerjal. Ed. Vilde nimelises ühismajandis kasvatatakse juba aastaid ainult puhtasordilisi kultuure. Külvil kasutame tavalisest kõrgemaid seemnenorme. Olenedes 1000 tera kaalust külvame ha kohta keskmiselt 250 kg otra, 230—240 kg kaera, 220 kg hernel. Niisamuti tähtis koht nagu sordiseemnel jt. agrotehnilistel võtetel on võtluses suurte saakide eest kitsarealisel ja ristikülvil. Neist esimene sobib eriti hästi nisupõldude seemendamiseks. Väiendamatu annab enamsaaki ka ristikülvl, sest taimede arv taolise meetodi rakendamisel on tavalisest palju suurem. Ristikülvl pole soovitatav heinaseemne katteviljade puhul. Üldkokkuvõttes tuleb äsja loetletud agrotehniliste võtete praktiseerimisel lähtuda põhimõttest: mida rammusam maa, seda rohkem, ja mida lahjem, seda vähem teri hektarile. Viimasel juhul tuleb silmas pidada ainult seda, et seemendamise juures ei jääks põllule tühikuid, kus hakkavad võimutsema umbrohud.

kartulisordi kasvatamiseks oli sama, andis «Olev» «Ostbotega» võrreldes peaaegu kahekordse saagi — 300 ts ha kohta. Seepärast laiendame tänavu «Olevi» kasvupinda ligi kolmekordseks, tulevikus aga mitte rohkem kui 50%-ni kartuli üldpindalast, sest positiivsete omaduste kõrval on nimetatud kartulisordi miinuseks selle hiline valmimine.

Laiendades praktilises töös omandatud väärtuslikke kogemusi ning neid süvendades, rühivad vildelased visalt selle poole, et edukalt täita NLKP Keskkomitee jaanuaripleenumi otsuse valgusel majandi poolt seitseaastakuks võetud sotsialistlikud kohustused.

Neist tähelepanekuist lähtudes koostasime ka 1961. a. külviplaani. Selle alusel laiendame tänava odra külvipinda mullusega võrreldes ligi 65 ha. Hernest külvame umbes 20-le ha-le.

Niisamuti praktiliste kogemuste najal oleme muutnud taliteraviljade vahetada rukki kasuks. Mullusega võrreldes kasvatame tänava üle 40 ha rukist rohkem, nisu aga 15 ha vähem, mis on tingitud kahest asjaolust. Esiteks on andnud rukis meie kolhoosi oludes paremat terasaaki (1960. a. 7,1 ts ha kohta nisust rohkem) ja enam põhku. Talinisu aga oleme saanud viimastel aastatel suvinisuga võrreldes hektari kohta tunduvalt vähem, mullu näiteks 4 ts ja 1959. a. 6,6 ts võrra.

Kultuuride vahekorras paranduste tegemisele aga ei ole meie lähenedud kõiki poolt- ja vastutegureid põhjalikult kaalumata, vaid oleme alati arvestanud majandi konkreetset olukorda, nagu mullastikulisid tingimusi jne. Näiteks ei saa me täielikku kadu kuulutada kaerale, sest nii nagu meil on paljudes kohtades mujalgi taolisi liivamuldasid, mis sobivad hästi rukkile, kartulile ja seejärel kaerale, kuna muud kultuurid oma suurema nõudlikkuse tõttu kasvutingimuste suhtes sellistel maadel nii head saaki ei anna. Liivakaid muldasid on meil näiteks II brigaadis. Mullu kasvatati seal 41,8 ha kaera ja saadi 16,5 ts teri ha-lt. Oder või suvinisu oleksid sealsetes tingimustes vaevalt loomisest kaugemale jõudnud.

Teraviljaprobleemi lahendamise üheks oluliseks reserviks on muidugi mullaviljakuse tõstmine. Siingi oleme rakendanud mitmeid abinõusid. Praegu saavad Ed. Vilde nimelise kolhoosi põllud keskmiselt ainult 5 tonni laudasõnnikut ha-le, seega häbematult vähe. Kuni kariloomade jaoks pole õlgede näol küllaldast allapanu, tuleb asuda laudasõnniku kõrval ka teiste orgaaniliste väetiste tootmisele. Peamiseks

Võetud sotsialistlike kohustuste kohaselt tahame tänava saada keskmiste saakidena hektarilt 18 ts teravilja, sealjuures otra 22 ts, 150 ts kartuleid, 400 ts maisi haljasmassi, 20 ts põldheina jne. Selle kohustuse me täidame kindlasti, sest kuigi ühes või teises brigaadis peakski ühe või teise kultuuri kasvatamine mõnel põhjusel äparduma, kompensivad selle teistes brigaadides saadavad enamsaagid. Nimetatud oletust kinnitab praktika. Peaaegu igal aastal on meil kasvatatud üks või teine brigaad kolhoosi keskmisest tublisti kõrgemaid saake. Võtame näiteks 1960. a. kogemused. Majandi keskmisena saime ha kohta 15,9 ts rukist, 22 ts otra, 18 ts hernest ja 146,8 ts kartulit. II brigaadis aga kasvatati agronoom Rein Niineste juhtimisel rukist 18,1, otra 20,1, hernest 25,8, kartulit 175,5 ja maisi haljasmassi 570 tsentnerit ha kohta. Seega oli kõigi nimetatud kultuuride saagikus (välja arvatud oder) II brigaadis kolhoosi vastavatest keskmistest näitajatest tublisti kõrgem. Odra vähemsaagi tegid tasa I (brigadir Edgar Toim) ja III (brigadir Hugo Vilu) brigaad, kus saadi otra vastavalt 27,6 ja 23,4 ts ha-lt. Viimases oli teraviljade üldkasvupind mullu 166,3 ha ja keskmine saak ha-lt 20,5 ts. IV brigaad (brigadir Aksel Tisler) sai kolhoosi keskmisest suuremat saaki hernelt ja kartulilt: vastavalt 20,5 ja 170,5 ts ha-lt.

Nagu eespool toodud andmed kinnitavad, on Ed. Vilde nimelises kolhoosis teravilja jt. kultuuride kogutoodangu tõstmiseks olemas veel mitmeid reserve. Seda olemegi arvestanud ja püstitanud ülesande kasvatada seitseaastaku lõpuks keskmiste saakidena hektari kohta vähemalt 23 ts teravilja, 30 ts mitmeaastast põldheina, 700—800 ts maisi haljasmassi selle kasvupinna samaaegse laiendamisega kuni 80 ha-ni.

Mõni sõna kartulik kasvatusel. Tänava paneme kartuleid 205 ha-le. Et kolhoosil on oma tärglisetööstus, siis suureneb seitseaastaku lõpuks kartuli kasvupind meil kuni 250 ha-ni. Samaaegselt peab tõusma ka saak — keskmiselt 190 ts-ni ha kohta. Peamiseks kasvatatavaks kartulisordiks on meil olnud «Ostbote». Möödunud aastal hakkasime uudse sordina II brigaadis viljelema «Olevit», mida panime maha 3,5 ha-le. Kuigi agrofoon mõlema